

הכל מעריכין פרק ראשון ערכין

מסורת הש"ס

(א) מו"ק ט. ע"ש נשכח. מנחות
קו. מדות פ"ד מ"ו, (ב) צ"ג ג. ג.].
(ג) צ"ג ג. (ד) חוספתא דמגילה
פ"ב ה"ע ע"ש (ה) שבת סא: [נמס'
סופרים פ"ה הלכה ה"ט
(ו) חוספתא דמגילה פ"ב ה"ט
ע"ש, (ז) חוספתא דמגילה פ"ב
ה"ט, (ח) כל ב"ן, (ט) במנחות
קו. תירלו כמו הלכו אבל בשבת.
ד"ה מכליל הכוח אל בקושיא,
(י) (עזרא ו טו),

תורה אור השלם

1. וְאֶגְרָתָא אֵל אֲקֹס שְׁמֵר
הַפְּרָסִים אֲשֶׁר לְמִלְךָ אֲשֶׁר יִתֵּן
בְּיָדְךָ עֲצִים לְקָרֹת אֶת שְׁעֵי
הַבִּיצָה הָאֶחָד לְבֵית וּלְחֹמֹת
וְעֵיז לְבֵית אֲשֶׁר אֲבָא אֵלָיו
וְיִתֵּן לִי הַמֶּלֶךְ כִּד אֲחִי
שְׁמוּבָה עֲלֵי.
2. כִּי תִזְרֶה גִּדְרִי לִי אֲלֹהֶיךָ לֹא
תֵּאָחֵז לְשִׁלְמוֹ בִּי דִרְשׁ יִדְרְשֵׁנוּ
יְיָ אֲלֹהֶיךָ מַעֲמֹק וְיִזְהֶה כִּב
חֲסִי:
דְּרַבִּים כִּב כִּב

הגהות הב"ח

- (ח) רש"י ד"ה לא נדר ולא
הקדש לדקה דסתם:

מוסף רש"י

אמה בליא עורב. טבלאות של
אמה על אמה היו עושים והן חדין
כספין כנינומיהס ומסממין חדין
בטולן ומחפין בתן גגו של היכל
למטע את העורבים מליבס (שבת
ז. וכע"ז מנחות קז. א): אגג כלה
ומקצר למעלה עד כלה ומחפין
אחורו שס בנחל ומסממין כני
שלג יסבו העורבים עליו (מרק"ט. ז.).
דידי בתוס. ש. כז. יאד. יקון
מקחו השס ויגמנו (שבבט זרז).

רבינו גרשום

אמר בתחלה **הא כבוד**, אמר בתחלה רוצה אני להתקרב ואומר לך שאני אמן מקבילין אותה אבל אני מקבילין מקבילין להם והייתי למקום: **אמ**, **אמ**, ושלח, הודיא למכירה עומד ולא אמר, אמר בבין אמר יחי אמר מקבילין: **דבר המשימין**, שהוא אמר בבין אמר מקבילין [מהם] ונשם לא לבס ולעוד ועוד שיתחבר בו וירצה שחידורו לא אמר דבר מקבילין וממך למכירה מקבילין מהם, והאי דאמר אמר לכל דבור כלומר או כל דבוריה דבר נהגה: אמר יחי יתן לי **עצם לקרות את שער** הבהיה, אלאמ דמקבילין מהם דבר מסיים: **שני**, **מלכותא** **דלא דתרא**, בן מחזר דידהו וכן חיישינן שישכש שחידוריהו לו [דאמר שמואל וכו': מכריו, צעמזא]: **אם אמר בדיקת ישראל** הפיתרית-שם, שאני דבור שישכש ממנה מה שישיראל שאלה נתנו לכת: **שם כלבו לשמים**, שגמא לדעת כן הפרישה ששהא קדשה קדשה דבוב [בגן] שמיני קמנו עזר ששהא לזה לבנה ואני רוצנו שישאלה כתי לבנה וכו' [תקדשו] **תבוב עליה** קדם לכן: **יגד**, יקח [מן קדשה] מקום **השם** **ששכש** **במחר** לצורך **היה**: **שם כלבו לשמים**, דקדמו לא שיהיה דור שגמא: **והא קמ"ל**, כלומר מוסר משנה: **יצטרף** לאשפותנין דאית דיה [רובא]: **ושם שלא** [במקום], אמר בן מקום דאית לכתוב כון בספר או מקום כון לא קדש דכתיב כן: **מותר לשנותה** ללוחה לצרצור ולפרעה לאחר **שם** **מותר** **לעצמו** שחור ולוחה דאית דאני מאתה שחור הוא קדשה אבל לאחר לא דא איכשהו מותר: **אמר** **לשנותה** **לאמר** **אמר** **לשנותה** **במחיתיה** **דאי** **פריעה**: **כן דהיי** **לעצמי** **במחיתיה** **דיהני** **נאתה** **קדשה**: **אלא** **שגמא** **אמר** **לשנותה**: **אמר** **וכן** **מותר** **לשנותה**: **צוקה** **דבר** **לעבור** **עליה** **כלב** **מאתה**:

בַּתְּחִילָה. בתחילת הבנין אין מקבלין דשמאל לרפיון ידים מתכוונין:
לחזק את ידו^(א) בדרך הלזן לומר רפיון ידים מקבלין. ל"א בתחילה
בשאלה הימה אימתן של ידו^(ב) עובדי כוכבים עליהן אין מקבלין אבל לבסוף
וראשון עקר וזה אינו טעם דהא כל ימי צית
שני הימה אימת העובדי כוכבים
ועליהן ובתחילתו יותר מסופו. ור"א
בתחילה נמי אמקדש ראשון
מאי מוטיב ליה לקמן
ומתואגרת אל אסף וגו' דהיינו במקדש
דבר מסויים. שגראה בעין
אין מקבלין מהם דגנאי הוא ועוד
שמתפארים צו: דמה לו עורב.
נקט אמה דאמר' בפרק בתרא
דמנחות (דף קו.) הרי עלי צרול לא
פחות מאמה על אמה לכליל עורב
שהיו מציאי טבלאות של צרול אמה
על אמה וזהו מסמרות גבוהין אמה
ומחפין צדן רשע הגג של
היכל לגרש אל העורבים שלא ישיטו
כליל לשון י"ז שמגרא את העורבין
ר"ב יהודה אמר רב

כמו י' כ"ל ירדכי כ"ל פרוחי דלמר
במסכת דנה (דף י' ע"ט) שהיה
מגרש ט"ו צו"צין ממטו בשעת תשמיש
ממשו חניעות דלמור לשמש מטו
בכפי כל ח' ל"א כלל עורב מונע
העורצים כמו (תהלים מ) לא תכלא
רחמך: ואגרם אל אסף שומר הפרס
(יחזקאל ו') והיו בתחילת בנין וקשקיל
צדק הבית מכורש: דלא הדרג י' צה.
והואיל ותחלתו לטובה תכחין שוב אלו
תאחר: מכיון של תבואת עלמין: אי
החיישין שמה י' צללו לשמים לשם
הקדש הילכך יגזו. וזמן הזה עסקין
הקדש אסור בהנאה כדמניא (בבבא
דף ג:) אין מקדישים ואין מעריכין
בזמן הזה ואם הקדיש בהמה תיעקר
פירות כסות וכלים ירקבו: יגור. ויתמוך
השם ויגזו החמירה וישתמש
בבמותר ויבנו צבית הכנסת: לשמים.
הקדש וזמן הזה אין לו תנאה: טעמא
דשם כסוב עליה. דמוכחא מילתא
(יחזקאל צד) צללו לשמים שהי כתב עליה שמו של
הקדש: שם שלא במקומו אינו קדוש.
ובלולמר חנוי קדוש אלף מקום השם
ואותה חמירה תיגזו והשאר יבנה צבית
הכנסת כי אמר דעת ישראל
הפרשתי. ל"א שם שלא במקומו כגון
על גבי קורות וכלים לא קדיש דלא הוי
מקומו אלף על הטייר ושיכתוב המקרא
שם השם כדמיתו אלף של לצדו הוי
שלא במקומו ולא קדיש וראשון שמעתי
הוא עיקר: טעמא. לצדיו ולאחר
מן יסלם: אלף לאחר. להלוותה לחצירו
לא דלעמלו איכא למימר על מנת כן
היקאה לצדקה שאם יטערך יטולנה
וישלם אחרת שגל חצירו לא אסיק
לאחרתיה: אלף שגל דמותר לצדקה
לאחר דלמי חלו וזו עלי לצדקה דכיו

דלמאר עלי וקיבלה באחריות לענין גניבה ואבידה כדדיה דמי:
אבל אמר הרי זו. ולא אמר עלי צניא צעי למיחב: כי היכי
לענייב באחריות. דכיון דמשמענא הוי כשולח יד בפקדון
אקמה לה ברשותה לענין תשלומין אבל אמר עלי דבלא הכי
מחייב באחריות לא שתמא אלא לש. ומותר: לא נדר (א) דקה.
דקמא נדר דמי עלי לבנה: כן צבל נאמר. והכי משמע נדר דהא.
הנדרקה דקאי עליה צבל תאחר כנדר (ב) דקאמר בפרק קמא דר"ה
(א) צפין [דברים כג] זו נדרקה: לשמעא. דהאומר סלע זו לנדרקה כו':
אמון הכי מפניו לה. דרב נחמן מוחר לשנותה סממא קאמר ורבי
פירשה בין לעצמו בין לאחר ורבא הדר פירשה בין עלי
בין הרי זו אכן בהדיא מתנין (ג) כו' ופירושה כדרב נחמן:
רבי

נאמר חדא עובד כוכבים שהתנדב נדבה
לברך הבית מקבלים ^א היינו ותניא אידך
אין מקבלין א"ר אילא א"ר יוחנן לא קשיא הא
בתחילה הא בסוף דאמר ר' אסי אמר רבי
יוחנן "בתחילה אפילו מים ומלח אין מקבלין
מהם בסוף דבר המסויים אין מקבלין דבר
שאינו מסויים מקבלין היכי דמי דבר המסויים
אמר רב יוסף כגון ^א אמה כלאי עורב מתיב
רב יוסף יואגרת אל אסף שומר הפרדס אשר
למלך וגו' אמר ליה אביי ^א שאני מלכותא דלא
הדרא ביה דאמר שמואל ^א אי אמר מלכותא
עקרנא טורי עקר טורי ולא הדר ביה: אמר
רב יהודה אמר רב ^א עובד כוכבים שהפריש
תרומה מכרו בודקין אותו אי ^א בדעת ישראל
הפרישה תינתן לכהן ואם לאו טעונה גזירה
חיישינן שמא ^א בלבו לשמים מיתיבי ^א עובד
כוכבים שהתנדב קורה ^א ושם כתוב עליה
בודקין ^א אותו אם אמר בדעת ישראל
הפרשתיה יגור וישתמש במותר ואם לאו
טעונה גזירה חיישינן שמא ^א בלבו לשמים
טעמא דשם כתוב עליה דבעיא גזירה הא אין
שם כתוב עליה לא בעיא גזירה הוא הדין
ידאע"ג דאין שם כתוב עליה נמי בעיא גזירה
והא קמ"ל דאע"ג דשם כתוב עליה יגור
וישתמש במותר דשם שלא במקומו לאו
קדוש ^א דתנן ^א היה כתוב על ידות הכלים
ועל כרעי המטה הרי זה ^א יגור ויגנוז אמר רב
נחמן אמר רבה בר אבוב ^א האומר ^א סלע זו
לצדקה מותר לשנותה סבור מינה לעצמו אין
לאחר לא איתמר אמר רב אמי אמר רבי
יוחנן בין לעצמו בין לאחר אמר רבי זעירא
לא שנו אלא דאמר עלי אבל אמר הרי זו
בעינא בעי למיתבה מתקף לה ^א רבא אדרבה
איכא מיסתברא אמר זו משתמש בה כי
היכי דליחייב באחריותה אבל אמר עלי לא
אלא ^א ולא שנא: תניא כוותיה דרבא נדר
צדקה ואין הקדש צדקה מאי קאמר לא
נדר ^א ולא הקדש צדקה אלא לאו הכי
קאמר צדקה ^א הרי היא ^א ככל תאחר ואינה
כהקדש דאילו הקדש אסור לאשתמושי
ביה ^א ואילו צדקה שרי לאשתמושי ביה אמר
רב כהנא אמריתא לשמעתא קמיה דרב
זביד מהדרעא אמר אתון הכי מתניתו לה
אנן הכי מתנינן אמר רב אמר רב נחמן אמר
רבה בר אבוב אמר רב האומר סלע זו
לצדקה מותר לשנותה בין לעצמו בין לאחר
בין אמר עלי בין אמר הרי זו: ת"ר ^א סלע
זו לצדקה עד שלא באתה ליד גבאי מותר
לשנותה משבאתה ליד גבאי אסור לשנותה
איני

רַבִּי חֲדָא עוֹרֵב כּוֹכְבִּים שֶׁהִתְנַדֵּב לְבָדֵק הַבֵּית אֵין טַקְלָלִין מִפְּנֵי כּוֹ.
וְאִם וְלִישְׁנֵי הָא ר' מֵאִיר הָא ר' יְהוּדָה וְיִלְלֵי דִלֵּ"כ קְדוּשָׁה
וְאִינֵה קְדוּשָׁה מִיִּצְעִיל לִיה ^כ דִּלְחִין מַקְבְּלִין הֵימֵנו לְבָדֵק הַבֵּית [מִשְׁמַע
קְדוּשָׁה הֵיל] וּמִשְׁמַע דִּמְרִיזוּיָא סְכָרִי כְרִי יְהוּדָה: **הָא** לְבַתְחִילָה
הָא בְּסוּף. רַשִׁי פִי לְכַתְמִילָה שְׂרִי
רַפְּיוֹן יָדִים וְלִצְסוֹף לֹא שְׂרִי רַפְּיוֹן
יָדִים וְעוֹד פִּירֵשׁ רַבִּינוּ לְכַתְמִילָה
בְּתַחֲמֵיל הַבֵּית יֵשׁ לְחוּס פֶּן יִחְזוּ
זֶהֱס וְיַעֲרַעְרוּ לִמְרֵי יֵשׁ לֵנו חֵלֶק בְּבֵית
הַמִּקְדָּשׁ לְצִסּוֹף דְּבַר מִסּוּיִים אֵין
מַקְבְּלִין פֶּן יִהְיוּ לֵשׁ וּלְתַפְאֶרֶת דְּבַר
שְׂאִין מִסּוּיִים מַקְבְּלִין לֵלֹא שְׂרִי חו
עַרְעוֹר הוֹאִיל וְנִבְנֵה צ"ה כְּבֵר וְיִחָא
זֶה הָא דְרָאֵם בְּסוּמָן שְׂאִין מִלְכוּתָא
לֵלֹא לְכִיכָא לְמִישָׁע לִיעֲרַעְרוּ ^כז:
רַבִּי חֲדָא עוֹרֵב כּוֹכְבִּים שֶׁהִתְנַדֵּב
לְבָדֵק הַבֵּית. וְהָא לֵלֹא מוֹקִי לֵה
כְּתֵאֵל דְּר' יְהוּדָה וְר' מֵאִיר וּבְגוֹן
לִיכָא רַפְּיוֹן יָדִים כְּגוֹן מִן הַמֶּלֶךְ
דֹּאס כֵּן לֹא הוֹ"ל לְמִימַר מַקְבְּלִין וְאֵין
מַקְבְּלִין אֲלֹא קְדוּשָׁה וְאִינֵה קְדוּשָׁה
מִבְּעִילָה לִיה:

שמים מיתבי^ז עובר^ח
וּשְׁם כְּתוּב עֲלֶיהָ^ז
זֶמֶר בְּדַעַת יִשְׂרָאֵל
וְשֵׁם בְּמוֹתֵר וְאֵם לֹא
שִׁטְמָא^ה בְּלָבוּ לְשָׁמַיִם
דְּבַעִיָּא גְּנִיזָה הָא אִין
עֵינֵיָא גְּנִיזָה הוּא הֲדִין
עֲלֶיהָ נְמִי בַעִיָּא גְּנִיזָה
וְשֵׁם כְּתוּב עֲלֶיהָ יְגוֹד
שֶׁלֹא בְּמִקּוּמוֹ לֹא
כְּתוּב עַל יְדוֹת הַכְּלָיִם
יְגוֹד וְיִגְנוֹז אִמֵּר רַב
גוֹזֵה^ו הָאֹמֵר יִסְלַע זֹו
רַב אֲמִי אִמֵּר רַבִּי
אַחֲרֵי אֲמַר רַבִּי זְעִירָא
אֲבָל אִמֵּר הֲרִי זֹו
קָיָן לֹא^ט רַבָּא אֲדַרְבֵּה
זֹו מִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהּ כִּי
הָא אֲבָל אִמֵּר עָלֵי לֹא
כּוֹוֹתִיהָ דְּרַבָּא גְּדַר
קִיקָה מֵאִי קְאָמֵר לֹא
דְּקִיקָה אֲלֵא לֹא הִכִּי
בְּבֵל תֵּאֲחֹר וְאִינֵה

שיטה מקובצת

[illegible]

עין משפט

נר מצוה

[illegible]

שינויי נוסחאות

אן מקבלים אותה היטב ממנו
 לדרך אן מקבלן אותה היטב
 אן אביב נדמה לטוב
 פשוטותיו כ"י. (ש"ס) אן שמה
 לבו משה (ד' קס"ב) אן שמה
 הכנסת וטס (ש"ס) אן שמה לבו
 לשמים (ש"ס) אן קדוש הדינאי אן
 (ש"ס) אן גינסת מרן גינר
 אן מקררן לה רבה בנאפא מלכא
 כ"י. (ש"ס) אן לא נר צדקה
 אן איה נ"א כנר לבל
 מלחור ור' (ש"ס) אן כנר לזקן
 אל ברדיק אן נומר רשון ור'
 וברדיק, אן קימנן על אומות
 העולם כ"י. (ש"ס) אן אומות
 מנרש שמשנת (ש"ס) אן אבלי
 דדני בנלי מרומי (ש"ס)
 אן אנה הדיבורים (ש"ס)
 אן פארסאס אשר למך אשר
 אן עצים לקרות אל ששיר
 הדיחא אשר בלית היטב (ש"ס)
 אן הילל ביה הולל (ש"ס)
 אן שמה לבו לשמים (ש"ס)
 אן אנה לשמים (ש"ס) אן לבל
 אן אנה לשמים (ש"ס) אן מנר כדקאמא
 אן אנה לשמים (ש"ס) אן מנר
 כרלי פירושא ברבב ממנן (ש"ס)
 אן גליה מרדקאמא ברבב ממנן
 מקבילין משמע קדושים אן
 אן מקבלן משמע קדושים
 אן אנה לרפין ידס כ"י
 שדאן אן המך כס"י אן
 משי' כנן אנה אן ושאלי
 אן איה כ"י (ש"ס) אן איה כ"י
 שדאן אן קדושים קדושים
 אן ושאן אן כ"י איה כ"י
 א"י. אן רבנן חורין ורדורין
 ורומים (ש"ס) אן א"י מטיל
 אן לנחם ושמחא אן
 לשמה ורדורא אן (ש"ס)
 אן איה כ"י (ש"ס)